

MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS 2017. aasta tegevuse eesmärgid (tegevuskava)

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtlike konkurentsivõimet. Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus ettevõtjate võimalusi ligipääsuks finantsvahenditele, nõustab ettevõtjaid, toetab kutseõpet, kujundab maaelu mainet ja seeläbi parandab ettevõtluskeskkonda ning loob soodsamaid elutingimusi maal.

Tegevuskava kohaselt ei võta sihtasutus ette tegevusi, mis võiksid oluliselt vähendada sihtasutuse omakapitali.

Sihtasutuse tegevused eesmärgi saavutamiseks on järgmised:

1. **Tagamine**
2. **Laenamine**
3. Fondide haldamine
4. Nõustamine
5. Tunnustamine ja toetamine
6. **Tegevused Maaeluministeeriumi poolt antud ülesannete täitmiseks.**

1. Tagamine

Sihtasutuse tegevus tagajana on käendada või garanteerida finantseerijate ees maaettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustusi. Eesmärk on tagamistegevuse abil parandada maapiirkonna väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel. Tagatise antakse krediidi ja finantseerimisasutustele, hoiu-laenuühistutele ning ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele. Tagamine on sihtasutuse põhitegevus, selle tegevuse tulusid on planeeritud **49,1%** sihtasutuse kogutuludest.

Lähtudes Rahandusministeeriumi 2017. aasta majanduskasvu prognoosist on tagamistegevusele oodata jätkuvat nõudluse kasu. Tagatisportfelli kasvuks on planeeritud **13%** ning keskmiseks tagatistasu määraks **2,6%**.

Sihtasutuse tagatismeetme "Tagatis ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele", eesmärk on alternatiivsete finantsvahendite kaasamise võimaluste pakkumine väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Kui laenude tagamine on seotud krediidasutuste laenamismahtude ja laenuportfellite suurenemisega, siis võlakirjade tagamine on seotud võlakirjaturu aktiivsuse ja usaldusväärusega. Võlakirjade tagamistegevuse aktiveerumist võib oodata, kui põhilised ostjad, kelleks on pensioni- ja investeerimisfondid, suurendavad oma ostuhuvi kohalike ettevõtete poolt emiteeritud võlakirjade vastu. Rahandusministeerium algatas 2016. aasta septembris investeerimisfondide seaduse muutmise, mille vastuvõtmisel võidakse kehtivaid piiranguid vähendada ning suureneb fondihaldurite ostuhuvi kohalike võlakirjade vastu. Eelnõu peamine eesmärk on muuta Eesti fonditurg investorite ja fonditeenuste pakkujate jaoks atraktiivsemaks. Sihtasutuse tagamistegevuse mahud on otseses sõltuvuses krediidi ja finantseerimisasutuste laenuportfellite kasvust ning kohalike ettevõtjate võlakirjade ostuhuvi suurenemisest.

Tagamiskäibeks prognoosime 40,5 mln eurot ning tagatisportfelli suurus peaks aasta lõpuks kasvama 89,5 mln euron. Tagamistegevusest planeeritakse saada tagatistasusid 2,2 mln eurot, mis peaksid katma väljamaksed tagatiskahjumi eraldise reservist ja nimetatud reservi moodustamise kulu. Arvestatud on Tagatiskava tingimusega, et sihtasutuse tagatisportfell täidab isemajandamise printsibiibist tulenevaid nõudeid.

Tagatise andmisel on sihtasutusel võimalik alandada tagatistasusid vähese tähtsusega abina või riigiabina. Abi andmisel tugineb sihtasutus Maaeluministeeriumi ning Maaelu

Edendamise Sihtasutuse vahel sõlmitud halduslepingu nr 297 muutmise lepingule nr 3.4-23/87 ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võlakohustuste tagamise korrale (tagatiste kava). Abi andmine saab toimuda üksnes sihtasutuse omatulude vähendamise arvel. Riigieelarvelisi vahendeid sellise abi andmiseks ei ole planeeritud.

2. Laenamine

Laenamine on sihtasutuse tegevuseks olnud aastast 1993 ja see tegevus võimaldab paindlikku lähenemist sihtgrupile, seda just kriisiolukorras. Laenutegevuse tulused on planeeritud 15,3% sihtasutuse kogutuludest.

Sihtasutus väljastab laene krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel, erandkorras laenab ka ise ettevõtetele, mittetulundussektorile ja hoiu-laenuühistutele. Lisaks antakse ettevõtetele tagasimaksmiskohustusega kapitalisüste, mis erinevad laenuoodetest intressi ja tagatisvara poolest.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel laenamine on suunatud pigem väiksematele krediidi- ja finantseerimisasutustele, kellel võib olla probleeme kaasata oma ettevõtluslaenude tarbeks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna pakutavad mahud on liiga suured või ei oma nad kõrgeid rahvusvahelisi reitinguid.

2017. aasta lõpuks planeeritakse finantsvahenduslaenude portfelli suuruseks **11,8 mln** eurot. Võrreldes 2016. aastaga suurenemist ei planeerita, kuna krediidasutustel on hetkel piisavalt laenuressursi. Laenuintress pankadele kujuneb vastavalt Euroopa Keskpanga refinantseerimismääradele, millele sihtasutus lisab vähemalt 0,5%. Mittetulundussektori vajadus laenu järgi ei ole hinnanguliselt suur, sihtasutus plaanib 2017. aastal väljastada sektorile uusi laene **0,1 mln** euro ulatuses. Laene väljastatakse otse sihtasutusest, laenuintress on fikseeritud ning seotud tagatise olemasolu või selle puudumisega.

Hoiu-laenuühistu puhul on tegemist ühistulise vormiga, kus vahendeid kaasatakse oma liikmetelt ja laenatakse oma liikmetele. Hoiu-laenuühistute tegevuse arendamiseks antavad laenud aitavad kaasa investorvõrgustike arendamisele ehk võimaldavad arendada süsteemi, mille kaudu kaasatakse liikmete vabu vahendeid kohalike ettevõtjate laenutarbeks. Hoiu-laenuühistuid näeme ka kui võimalikke kaasfinantseerijaid Maaelu arengukava ja Euroopa kalandus- ja Merendusfondi vahendite kasutamisel. Aasta lõpuks plaanitakse hoiu-laenuühistute laenuportfelli langust 1,2 mln euron.

Sihtasutus annab otselaene ettevõtetele turutingimustel või vähese tähtsusega abi elemendiga. Uusi otselaene on planeeritud anda summas **2,8 mln** eurot, 2017. aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu **14,7 mln** euron.

Vähese tähtsusega abi andmisel tugineb sihtasutus Maaeluministeeriumiga sõlmitud halduslepingule **nr 3.4-23/87** ning laenu taotlemise ja taotluse menetlemise korrale.

2016. aastal hakkas sihtasutus välja töötama korda (laenamise kava) eriotstarbeliste laenude väljastamiseks mitmekesisele sihtrühmale. Kuivõrd korra vastuvõtmise eelduseks on konsulteerimine Euroopa Komisjoniga ja vajalike eelteatiste esitamine, siis lükkub korra vastuvõtmine 2017. aastasse. Laenamise kavas planeeritakse reguleerida laenamist turutingimustel ning riigiabiga ja vähese tähtsusega abiga.

Kapitalisüsti eesmärk on parandada ettevõtete omakapitali tagamaks nende jätkusuutlik tegutsemine. Kapitalisüstide rakendamine toimub erandjuhtudel üksnes varem väljastatud tagatistele või laenudele ja ainult sihtasutuse nõukogu otsusel. Kehtivate Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määrustega seoses on võimalik anda kapitalisüste vähese tähtsusega abina. Kapitalisüsti andmisel lähtutakse abi taotlusest, abi andmist reguleerivatest õigusaktidest ning Maaeluministeeriumiga sõlmitud halduslepingust **nr 3.4-23/87**.

3. Fondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus, ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi. Erinevate laenufondide haldamine võimaldab suurendada ning aktiveerida sihtasutuse laenutegevust, vabastades samaaegselt sihtasutuse omakapitali laenudest. Vabanenud omakapitali saab sihtasutus ümber suunata oma põhitegevusele, milleks on võlakohustuste tagamine ja garanteerimine.

Sihtasutus haldab Maaeluministeeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi Kalanduse sihtfond). Kalanduse sihtfondi laekunud finantskorraldusvahendid on välja laenatud. Fondi laekuvad laenuintressid ning põhiosa tagasimaksud antakse välja uute laenudena. 2017. aasta lõpuks on portfelli maht **6,0 mln** eurot.

MAKi alusel haldab sihtasutus alates 2016. aasta esimesest poolaastast MAKi rahastamisvahendit, mille maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on **36 mln** eurot.

2017. aastal planeeritakse MAK rahastamisvahendist välja laenata **12 mln** eurot.

2017. aastal hakkab sihtasutus EMKFi rakenduskava alusel haldama ka EMKFi rahastamisvahendit, mille planeeritav maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on **15 mln** eurot. 2017 laekub EMKF rahastamisvahendi sihtfondi esimene makse summas **1,8 mln** €, millest laenatakse välja kasvulaenu **0,8 mln** eurot ja pikaajalise investeerimislaenu **1,0 mln** eurot.

4. Nõuandeteenuse osutamine

Vastavalt 1. juulil 2015 Maaeluministeeriumiga sõlmitud käsunduslepingule nr 180 osutab MES põllumajandusega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule riigipoolse toetusega nõustamisteenust käsunduslepinguga hõlmatud valdkondades. Lisaks sellele osutab MES turupõhiselt nõustamisteenuseid, mille eest tasub teenuse tellinud isik täies ulatuses ise. Nõuandeteenistuse 2017.a. tuludeks on planeeritud **1 133 800 eurot**, millest 82% moodustavad käsunduslepinguga nr. 180 osutatavad teenused ja 18% muud nõuandeteenused.

Nõuandeteenuste valdkondlikus jaotuses toimus 2015.-2016. aastal märkimisväärne pööre finantsmajandusnõuandelt erialasele nõuandele.

Prognoosi kohaselt jagunevad nõuandeteenused valdkondlikult 2017. aastal järgmiselt:

taimekasvatus 35%,

nõuetele vastavus 30%,

loomakasvatus 20%,

ettevõtte majandamine 10%

muud valdkonnad (töötervishoid, tööohutus, keskkond, mesindus, maaparandus, metsamajandus) kokku 5%.

Ka 2017. aastal tegeleme aktiivselt uute konsulentide värbamise ja väljaõppega. Eesmärgiks on parandada valdkondlikku katvust ning tagada sujuv põlvkondadevaheline üleminek. Senine kogemus näitab, et sobiva kandidaadi leidmisest kuni kutsetunnistuse saamiseni kulub vähemalt 8 kuud, mistõttu vajab see protsess pikemalt ette planeerimist. Jätkame mentorlusprogrammi arendamist ning uute mentorite koolitamist, samuti valime uusi mentiisid. Mentorlusprogrammi arendame koostöös erialaliitude ja maakondlike tootjaorganisatsioonidega.

MES-il on alates 2016. a veebruarist õigus korraldada täiendkoolitusi „Täiskasvanute koolituse seaduse“ alusel ja tingimustel. Kavatsime võtta osa 2017. aastal toimuvatest koolitushangetest, et tagada konsulentidele parimad koolitustingimused. Osaleme koos partneritega teadmussiirde pikaajalistes programmides, samuti teadmussiirde ja teavituse meetme 2017. aasta

taotlusvoorudes taotledes toetust infopäevade korraldamiseks. Koostöös õppe- ja teadusasutustega viime läbi arendusseminare, mis annavad konsulentidele, mentoritele ja nõustamisteenuse osutamiseks seotud MES-i töötajatele ülevaade nõustamisvaldkondades toimunud arengutest, sh lõpetatud põllumajanduslikest rakendusuringutest ja rahvusvahelistest projektidest.

Kuni 30. juunini 2017 on igas Eesti maakonnas avatud MES nõuandeteenistuse kontaktpunktid. Teisel poolaastal läheme maakondlikelt kontaktpunktidele järk-järgult üle regionaalsetele kontaktpunktidele, tagades seejuures nõustamisteenuse kättesaadavuse kõigis maakondades. Otsime võimalusi senisest tõhusamaks koostöökaks ja ühiste huvide edendamiseks konsulentide ja nõuandeteenust osutavate ettevõtetega, kellel MES-il täna koostöölepingud puuduvad. MES on Euroopa maamajanduse nõuandeteenistuste katusorganisatsiooni EUFRAS liige.

Jätkub koostöö Soome nõuandeorganisatsiooniga ProAgria ning Läti ja Leedu nõuandeteenistustega. 2017. aasta alguses ühildatakse MES-i dokumendihaldussüsteemiga uus veebipõhine kliendihaldustarkvara, mis võimaldab analüüsida andmeid, hallata dokumente, koguda tagasisidet ning efektiivselt juhtida kogu nõuandeteenistuse tööd.

Vastavalt käsunduslepingule nr. 180 seame 2017. aastal sisse ISO standardile vastava nõuandeteenuste kvaliteedijuhtimissüsteemi, mis sertifitseeritakse tunnustatud sertifitseerimisasutuses.

5. Tunnustamine ja toetamine

Maaelu Edendamise Sihtasutusel on 2017. aastal tunnustamise ja toetamisega seotud tegevusteks planeeritud 61 000 eurot.

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustab maapiirkonna ettevõtjaid ning inimesi, kes on andnud panuse maaelu maine kujundamisele. Välja antakse järgmisi aunimetusi: parim lihavesikarjakasvataja, parim piimakarjakasvataja, parim taimekasvataja, parim maamajanduseriala õpetaja, parim maamajanduseriala õpilane.

Kutsekoolide maamajanduserialade õpilastele jätkatakse õppetootuse maksmist vastavalt varem sõlmitud lepingutele, uusi lepinguid ei sõlmita. Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele on sihtasutus alates 2012. aastast maksnud ühekordset õpitoetust ning sellega planeeritakse ka 2017. aastal jätkata.

6. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

MES vahendab vajadusel riigieelarve vahendeid regionaalsetel ja maaelu edendavatel eesmärkidel ning osaleb riigi korraldatavatel hangetel. Sihtasutuse tegevus riigi ülesannete täitmisel aitab kaasa majanduse arengule ja sõltub sellest, millist tegevust peab oluliseks asutajaõiguste teostaja ja nõukogu.

2017. aastal arendab sihtasutus edasi tegevusi, mis võimaldavad ettevõtetal mitmekesisemate finantseerimisvõimaluste kasutamist halvenenud majandusolukorras, kaasa arvatud turupõhise finantseerimisasutuse loomine. Noorte toomiseks ettevõtlusesse ja uute ettevõtete arendamiseks on oluline võimalus kaasata omakapitali. Selleks oleks vaja välja arendada meede investeeringud ettevõtete omakapitali, mis on üks Euroopa Komisjoni poolt välja pakutud võimalikest finantsinstrumentidest.

Tegevuskava toetab sihtasutuse põhikirjas püstitatud eesmärkide saavutamist.